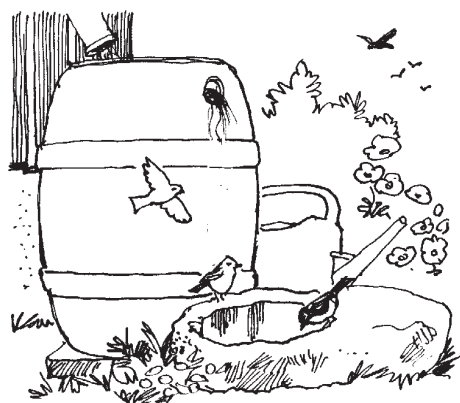


Tack vare mångfalden av växter i den naturnära trädgården skapar vi ett "lokalklimat". Lummighet ger vindskydd genom att vinden silas, temperatur och luftfuktighet sjunker inte till följd av snålblåst. Genom omtänksam placering av växter kan vi skapa miljöer med skuggiga, halvskuggiga och solbelysta partier. Även trädgårdens byggnader kan inbegripas med väggar och tak för varierande växtlighet. Spaljé- och klättrväxter finns för alla väderstreck.

Regnvatten

Regnvatten som trädgården får till skänks får inte rinna iväg. Det ska kunna infiltreras på alla av trädgårdens ytor; låt gångar vara gräsbevuxna, belagda med täckbark eller singel. Plattor läggs med breda fogar med plats för både växtlighet och regnvatten. I vår trädgård ligger det nära till hands att skapa ombonade miljöer i form av stora och små trädgårdsrum.



Här finns olika förutsättningar att bädda för samspel med naturen. Vi kan anlägga ett fågelbad eller en mindre vattendamm för varelser som har vatten som sitt element. Ett litet stenrös i solen kan behövas som krypin för vilsna smådjur.

"Snår"

I ett stillsamt hörn av trädgården planterar vi växter för ett "snår", lämpligt som fågelskydd under alla årstider. Nyponros, hagtorn och slån är värdefulla och kan utgöra förbindelse-länken till det vildvuxna utanför grinden.



Nypon och slånbar

Nektar och pollen behövs för utsvulna insekter på våren. Nypon, slånbar och hagtornsfrukter ger dessutom fågelmat under mörka vinterdagar. Blir hagtorn för spretig tuktas den. Tuktade häckar är bra fågelskydd.

Vi är sedan länge vana vid att sätta upp fågelholkar och bikupor. I vår trädgård behövs även "bo- och matplatser" för många andra djur. Att tillmötesgå naturen innebär att en del trädgårdar med tiden får ett annorlunda utseende. Med nya inslag där det vildvuxna kontrasterar mot det tuktade – ett nytt samspel som kan vara berikande på många plan i den naturnära trädgården.

Text: Hans Drost (red. Eva Wirén)

Teckningar: Han Veltman

NATURNÄRA TRÄDGÅRD

Nr 13

I varje trädgård finns möjlighet att sträcka ut en hjälpande hand till den ofta hotade naturen. Utdelningen kan bli stor när beredskap finns för samspel. Målet är att skapa naturnära trädgårdsmiljöer som kan återerövas av växter och djur som en gång "delade revir" med våra kulturväxter. Med hjälp av mångskiftande insatser kan vi skapa förutsättningar för större biologisk mångfald och artrikedom.

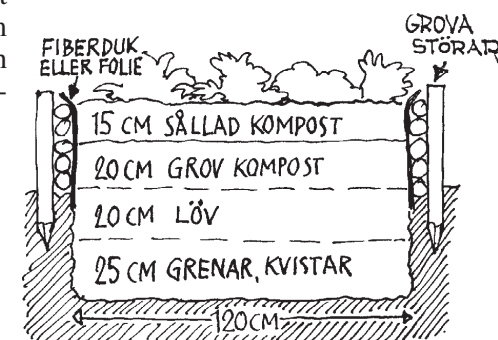
Miljön skonas

Vård av jorden är grundläggande. I vår trädgård betraktas den som en levande organism med miljoner nyttiga bakterier, svampar, encelliga djur, maskar, lavar. De är värdefulla varelser som gör det möjligt för växterna att ta upp den rätta näringen. Som "belöning" får vi skörda friska grödor i en välmående trädgård. Ska jorden bevara sin vitalitet måste vi vartefter tillföra ny näring. I vår trädgård återförs "trädgårdsavfall", allt som går att uppbringa inom täppans hank och stör. Även ved-

artat material från buskar och träd kan komma till användning. Buller från flisstugg eller giftiga rökgaser från eldnings-tunna och brännplats kan undvikas. Miljön skonas.

Flera komposteringsmetoder finns att välja mellan:

- traditionell kompost i bunge eller hög
- ytkompost lämplig i små trädgårdar
- kompost som odlingskulle (vedartat material behövs)
- kompost som upphöjd odlingsbädd (mindre utrymmeskrävande, i övrigt som odlingskulle).



Upphöjd odlingsbädd med förmultnande löv som värmer jorden.

Utgiven av

RIKSFÖRBUNDET SVENSK TRÄDGÅRD

Nytorpsvägen 34, 183 53 Täby, tel. 08-792 13 15

www.tradgard.org

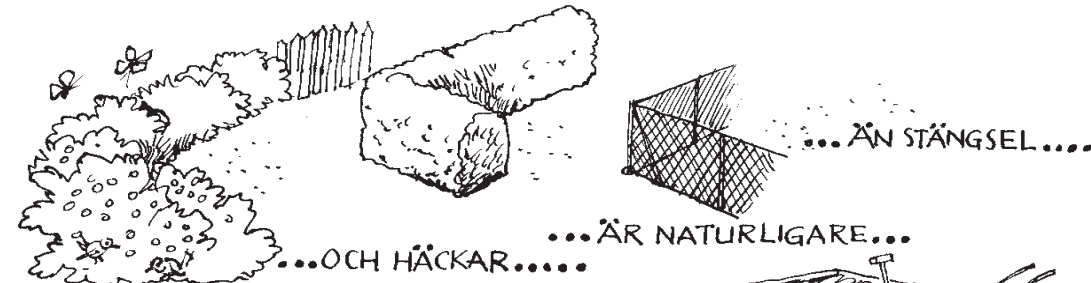
TRÄDGÅRD I SAMSPEL MED NATUREN



Härma naturen

Med stora skördar av grönsaker, blommor, frukt och bär finns risk för att trädgårdsavfallet inte räcker till för kommande års kompostnäring. Då kompenseras vi bristen med andra för trädgården skonsamma näringsämnen. Stallgödsel och grüngödsel ligger närmast till hands eftersom jorden mår bäst av naturnära gödselmedel. I vår omtanke om jorden ingår även att skydda den med ett skuggande växttäck. Mikrolivet i de översta jordskikten trivs med utjämnad temperatur, fukt och mörker. I den naturnära nyttoträdgården försöker vi härma naturens eget sätt att skydda jorden. Ytkompostering, täckodling eller sådd av grödor för grüngödsling kan komma till användning i olika skeden under vegetationsperioden.

På många platser är det gräsmattan som utgör ett skuggande växttäck – även i vår trädgård, dock i samspel med natu-



BLOMMANDE BUSKAR...

...ÄR NATURLIGARE...

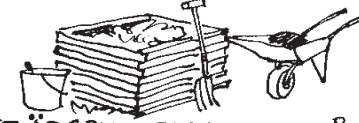
...ÄN STÄNGSEL...



... DEN NAKNA STUGAN...

... SNAGGAD GRÄS ...

... SÄ ÖDSLIGT!



...KOMPOST ÄR GRUNDEN ATT ODLA PÅ...



... KLÄS MED HÄRLIG GRÖNSKA...



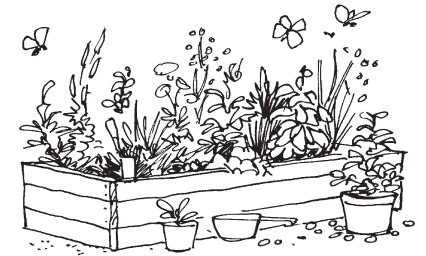
... BLIR TILL BLOMSTERMATTAN...



... ETT FRUKTRÄD BEHÖVS...



... OCH EN LITEN DAMM GÅR SNABBT ATT BYGGA...



... NÅGRA VILDVÄXANDE ÖRTER FÖR FJÄRILARNAS SKULL...

sitet. Några siffror i ämnet kan sporra oss till ytterligare insatser: En gräsmatta med fem cm långa grässtrån kan motsvara nio kvadratmeter bladgrön-ska. En blomsterängsmatta med 20–40 cm högt gräs och örter kan motsvara 100 kvadratmeter bladgrön-ska samlad på en kvadratmeter markyta.

För den naturnära trädgården är det lockande med "tätare grönska"! Det kan vara värt att göra ett försök med ängsörter i ett hörn. Då infinner sig kanske flera fjärilar, honungs- och vildbin, humlor, skalbaggar och trollsländan?

Lockande miljöer

I vår trädgård finns emellertid plats för fler dimensioner än så. Faunan behöver lockande miljöer på olika plan med mattbildande, låga, halvhöga och höga växter. Det finns lök- och knölväxter, ett- och fleråriga ört- och vedartade växter. Fruktträden utgör kronan på verket. I just kronan finner många smådjur en nisch att leva i. Saknas plats för fristående fruktträd kostar vi på oss frukthäckar med äpplen eller päron – inte mer utrymmeskrävande än en hallonhäck.

Tätare grönska

Naturens mångfald ska komma till tals. Här finns nektar och pollen att hämta från gräsmattan. Insekter kan hitta en partner? Artens fortlevnad gynnas, samspellet med naturen kan ges olika inten-

ren. Vår gräsmatta är mer lik en "äka matta" med invädda blommor som tusensköna och klöver. Öar av högre växter som prästkragar, blåklockor och tuvor med grässtrån är berikande.